

Skyddsvärda träd

Tensta 4:11

Kartering av ekologiskt värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd på fastighet Tensta 4:11, Stockholms kommun

07 juni 2023
Slutversion

EKOLOGI
GRUPPEN

Beställning: White arkitekter AB
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 07 juni 2023
Uppdragsansvarig: Emma Holmberg
Medverkande: Dani Mladoniczky, Trädliv AB
Intern granskning av rapport: Jesper Arnström 2023-04-25
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 10112

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund och syfte	3
Metodik	3
Lagstiftning	4
Resultat	6
Särskilt skyddsvärda träd (klass 1)	7
Skyddsvärda och värdefulla träd (klass 2 och 3)	8
Alléträd	9
Arter som indikerar skyddsvärda trädmiljöer	10
Känslighet & skyddsåtgärder	11
De gamla trädens värden	11
Känslighet	11
Skyddsåtgärder	12
Kompensationsåtgärder	13
Vid påverkan på alléträd	13
Referenser	15

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av White arkitekter karterat skyddsvärda träd på fastighet 4:11 i Tensta, Stockholms kommun. Inventeringsområdet har omfattat ett drygt 1 hektar stort område som främst utgörs av en parkeringsplats för intilliggande flerbostadshus. I anslutning till parkeringsplatsen finns mindre trädklädda gräsmarker samt lindalléer som troligtvis planterats i samband med utvecklingen av miljonprogrammets utbyggnad i slutet av 1960-talet.

De skyddsvärda träden i området utgörs främst av tre grövre parklindor inom en av lindalléerna samt två grova björkar med håligheter varav ett är ett särskilt skyddsvärt träd.

Inledning

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av White arkitekter genomfört en kartering av ekologiskt värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd på fastighet 4:11 i Tensta, Stockholms kommun. Syftet med uppdraget har varit att kartera samtliga träd inom fastigheten med en stamdiameter över 15 centimeter, samt att identifiera vilka träd i området som besitter ekologiska värden av betydelse för den biologiska mångfalden. Ytterligare ett mål med arbetet har varit att identifiera vilka träd som utgör alléträd och därmed omfattas av det generella biotopskyddskyddet (se information om detta under lagstiftning, sida 4).

Resultatet ska kunna fungera som ett kunskapsunderlag som visar på vilka träd som behöver särskilda åtgärder vid anläggningsarbetet, eller som bör sparas vid utformning av grönytor och park. Om särskilt skyddsvärda träd förekommer i området ska åtgärder som riskerar att påverka dessa ske i samråd med Länsstyrelsen.

I rapporten redovisas resultat från kartläggning av skyddsvärda träd, samt förslag till skyddsåtgärder. I bilaga 1 redovisas en förteckning av samtliga karterade träd, inmätta och bedömda av arborist Dani Mladoniczky från Trädliv AB.

Uppdragsansvarig har varit Emma Holmberg som även skrev rapporten, genomförde fältarbete och framställde kartor. Arborist Dani Mladoniczky (Trädliv AB) har varit underkonsult till Ekologigruppen och har genomfört en trädinventering baserad på Standard för trädinventering i urban miljö 3.0. Kvalitetsgranskare för rapporten har varit Jesper Arnström.

Avgränsning

Träd är värdefulla på åtskilliga sätt och bistår våra samhällen med flertalet ekosystemtjänster. Det handlar om allt från försörjande tjänster såsom matproduktion i form av frukt och nötter eller råvaror i form av virke, till kulturella tjänster i form av kulturarv, kunskap, återhämtning och inspiration. På senare tid har trädens reglerande ekosystemtjänster uppmärksammats, särskilt vad gäller trädens förmåga att fördröja och rena vatten, men även deras förmåga att rena luft och lagra koldioxid – tjänster som blir alltmer relevanta i och med den globala uppvärmningen. I denna rapport fokuserar vi på trädens avgörande roll i bibehållandet av biologisk mångfald, vilket är en stödjande tjänst som är grundläggande för att de andra ekosystemtjänsterna ska fungera.

Metodik

Kartläggning av ekologiskt värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd har skett inom fastighetsgräns med buffertzonen (se Figur 2) som omfattas av parkeringsytor och trädklädd gräsmark intill bostäder. Metodiken för inventering av särskilt skyddsvärda träd följer Naturvårdsverkets standard (Naturvårdsverket, 2004) med ytterligare komplettering av Ekologigruppen

(bilaga 3). Metodiken kompletterar Naturvårdsverkets metodik för klassificering av särskilt skyddsvärda träd för att innefatta träd som också hyser andra naturvärden.

Samtliga träd har mätts in och bedömts utifrån trädinventeringsparametrar i *Standard för trädinventering i urban miljö 3.0* (Östberg & Rowicki 2022), se bilaga 2. Inmätning av samtliga träd gjordes av Dani Mladoniczky (Trädliv AB) den 17 april 2023.

Fältarbetet för kartering av ekologiskt värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd genomfördes av Emma Holmberg (Ekologigruppen) 23 mars 2023. I inventeringen har bland annat träddiameter mätts in, förekomst av håligheter, mulmbildning samt eventuella förekomster av rödlistade arter på träd noterats.

Befintlig kunskap om områdets biologiska värden knutna till träd har eftersökts i följande databaser och litteratur:

- Artportalen (sökdatum 2023-03-22)

Fullständiga webbadresser eller litteraturhänvisning finns i rapportens källförteckning.

Lagstiftning

Särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd omfattas av ett visst skydd enligt Miljöbalken. En verksamhet eller åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön (inkluderat särskilt skyddsvärda träd), och som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken, ska anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Anmälan för samråd ska göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. miljöbalken. Tillsynsmyndighet är Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller Generalläkaren. Om avverkning, toppkapning eller annan kraftig beskärning av ett särskilt skyddsvärt träd, till exempel ett gammalt grovt träd, kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska åtgärden anmälas för samråd.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga, och om det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får tillsynsmyndigheten förbjuda verksamheten. Om det finns andra möjliga lokaliseringar av en verksamhet eller åtgärd eller andra alternativ som inte är orimliga, till exempel beskärning i stället för avverkning, kan verksamheten förbjudas i enlighet med 12 kap. 6 § fjärde stycket och 2 kap. miljöbalken.

Biotopskydd – alléträd

Alléer utgör en av de biotoper som har ett generellt skydd i hela landet genom bestämmelser i 7 kapitlet 11 § miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera (FOM). Syftet med lagstiftningen är att skydda små biotoper som är värdefulla för växt- och

djurlivet, men som har minskat starkt. Alléer skyddas då de ofta utgör en viktig restbiotop i ett i övrigt homogent eller fragmenterat landskap, där gamla trädtrader kan fungera som tillflyktsorter, spridningskorridorer och ledlinjer för olika växt- och djurarter (Naturvårdsverket 2014).

Inom ett biotopskyddsområde får inte en verksamhet bedrivas eller en åtgärd vidtas som kan skada naturmiljön. Dispens från förbudet får endast ges i enskilda fall om det finns särskilda skäl. I 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken anges vad som gäller för dispenser i biotopskyddsområden.

Av 5 § FOM framgår att länsstyrelsen prövar frågor om dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken som avser sådana biotopskyddsområden som är generellt skyddade enligt 7 kap. 11 § första stycket 1 miljöbalken.

Vilka träd räknas som alléträd?

För att en allé ska omfattas av biotopskyddsbestämmelserna ska den bestå av minst fem lövträd som är planterade i en enkel eller dubbel rad längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd, vilket innebär att mer än hälften av träden ska ha en stamdiameter på minst 20 cm i brösthöjd eller ha uppnått en ålder av 30 år (det som först uppnås).

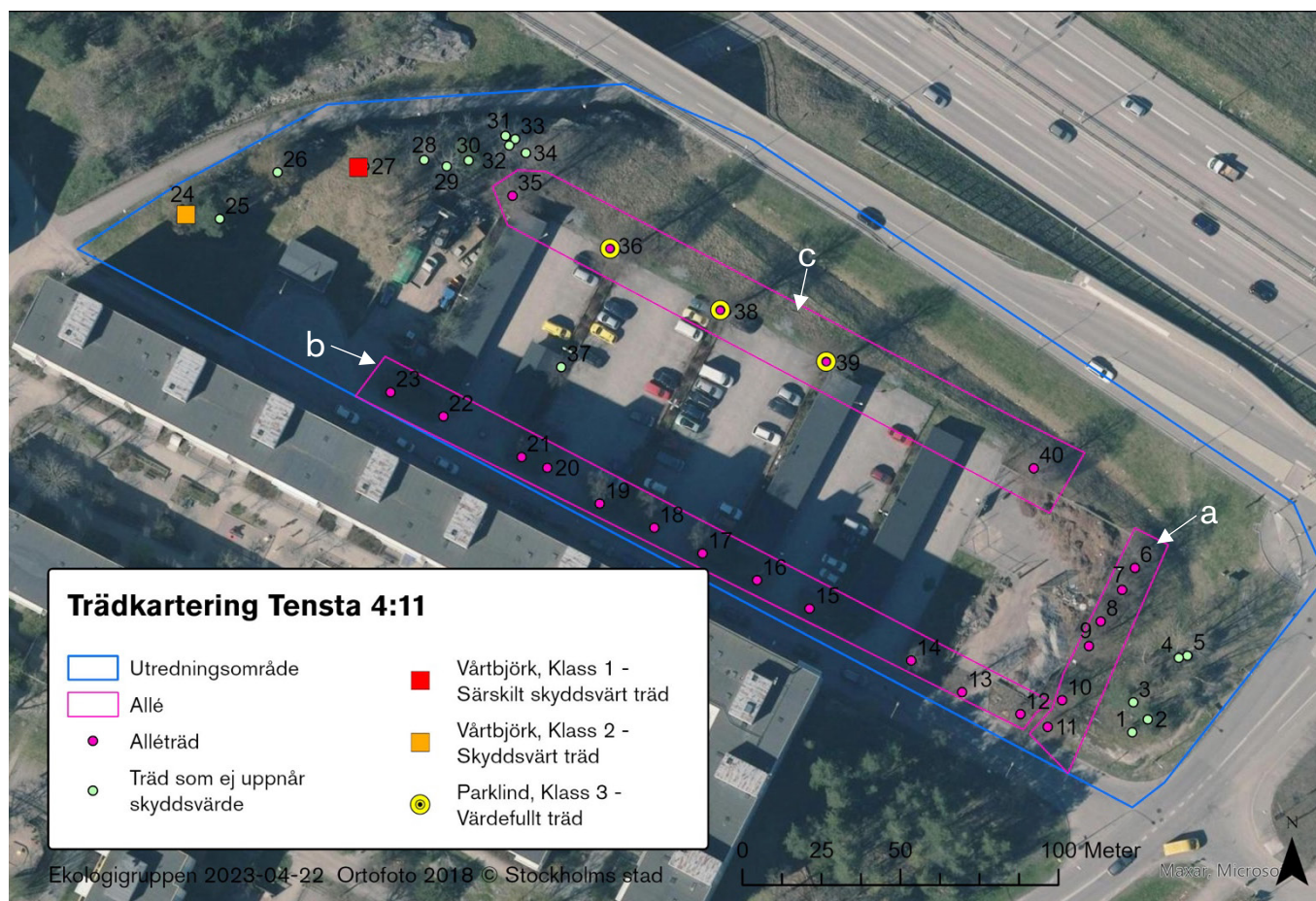
Figur 1. Längs med Krällingegränd finns en av områdets tre alléer med parklindar planterade. Samtliga alléer i området omfattas av de generella biotopskyddsbestämmelserna.

Resultat

Inom utredningsområdet mättes totalt 40 träd in med en stamdiameter över 15 centimeter. Av dessa är endast ett träd klassat som särskilt skyddsvärt (klass 1). Det rör sig om en grov vartbjörk i områdets västra del med utvecklad håligheter i huvudstammen. Sydväst om detta hålträd finns ytterligare en björk med håligheter i huvudstammen. Denna björk är mindre grov och därför klassad som skyddsvärd, klass 2.

Inom fastigheten finns tre alléer runt parkeringsplatsen, samtliga utgörs av parklindor. Tre av dessa lindor är grova och bedöms vara ekologiskt värdefulla träd (klass 3), varav ett har naturvårdsarten mistel i trädkronan.

I Tabell 1 redovisas karterade skyddsvärda träd. Förteckning över samtliga träd finns i bilaga 1.

Figur 2. Karta över alléträd samt karterade värdefulla, skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd inom utredningsområdet.

Tabell 1. Förteckning över skyddsvärda träd. För karta över karterade träd, se Figur 2.

ID	Trädart	Diameter	Ålder	Biologiskt värdefulla strukturer	Värdeklass
24	Vårtbjörk	22+25 cm	0–39 år	Hål <10 cm i diameter.	2 - Skyddsvärt
27	Vårtbjörk	43	40–79 år	Flera hål <10 cm i diameter, vedblottor.	1 - Särskilt skyddsvärt
36	Parklind	56	40–79 år	Grovt träd (>50 cm i diameter) med begynnande hålbildning efter grenbortfall.	3 - Värdefullt
38	Parklind	52	40–79 år	Grovt träd (>50 cm i diameter).	3 - Värdefullt
39	Parklind	52	40–79 år	Grovt träd (>50 cm i diameter) med mistel.	3 - Värdefullt

Särskilt skyddsvärda träd (klass 1)

Totalt har ett särskilt skyddsvärt träd identifierats i området: en grov björk (id-nummer 27 i Figur 2) med utvecklade håligheter i huvudstammen.

Träd av klass 1 är särskilt skyddsvärda. Dessa träd är särskilt värdefulla för att bibehålla en biologisk mångfald i trädmiljöer och kan ofta hysa en värdefull fauna med rödlistade arter. Naturvårdsverket rekommenderar samråd kring särskilt skyddsvärda träd om det planeras åtgärder som bedöms påverka trädet (Naturvårdsverket 2023): ”Om en åtgärd på ett särskilt skyddsvärt träd kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska den som planerar att vidta åtgärden lämna in en anmälan för samråd hos länsstyrelsen”.

Särskilt skyddsvärda träd (klass 1)

Med särskilt skyddsvärda träd avses följande (Naturvårdsverket 2021):

- Jätteträd; träd ≥ 1 meter i diameter.
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år, övriga trädslag äldre än 140 år.
- Grova hålträd; träd $\geq 0,4$ meter på det smalaste stället upp till brösthöjd med utvecklad hålighet i stam.

Figur 3. Det särskilt skyddsvärda trädet utgörs av en vårtbjörk med en stamdiameter över 40 centimeter och flera utvecklade håligheter.

Skyddsvärda och värdefulla träd (klass 2 och 3)

Totalt påträffades ett ekologiskt skyddsvärt träd (klass 2) och tre värdefulla träd (klass 3) inom utredningsområdet. Det skyddsvärda trädet utgörs av en yngre vårtbjörk med utvecklad hålighet in i huvudstammen. De tre värdefulla träden utgörs av grova parklindor varav ett av träden utgör värdträd för den fridlysta växten mistel (se nedan).

Träd av klass 2 bedöms som skyddsvärda och är nära att bli särskilt skyddsvärda träd. Träd av klass 3 hör till kategorin värdefulla träd och är så kallade efterföljare till träd av klass 1 och 2. Enkelt förklarar utgör de värdefulla träden sådana som på relativt kort sikt kommer att få höga naturvärden. De utgör ersättare för de gamla träden i ett område, och beräknas kunna utveckla högre naturvärden med tiden om de lämnas.

Figur 4. En av lindarna (träd-id 39 i Figur 2) utgör ett värdträd för mistel (se röd ring).

Alléträd

Tre alléer med parklind förekommer inom utredningsområdet. En av alléerna (allé a, Figur 2) innefattar sex parklindor med en stamdiameter på 27–42 centimeter i områdets östra del, längs med bollsportsytan öster om parkeringsytorna. Den andra allén (allé b, Figur 2) utgörs av tolv parklindor med en stamdiameter på 25–44 centimeter, planterade längs med Krällingegränd. Den sista allén (allé c, Figur 2) är planterad längs med parkeringsytans norra del. Denna allé utgörs av fem något äldre och grövre lindor med en stamdiameter på 43–57 centimeter. Troligtvis har denna allé tidigare utgjorts av sex träd, varav ett är avverkat.

Majoriteten av alléträden är cirka 40 år och samtliga har en stamdiameter i brösthöjd över 20 centimeter, vilket innebär att de faller inom definitionen för vuxna träd i alléer (se faktaruta). Därmed omfattas samtliga träd i alléerna av skydd enligt miljöbalkens föreskrifter. Endast tre av trädens har klassificerats som värdefulla för biologisk mångfald (klass 3, se ovan).

En enkel eller dubbel rad med lövträd som är planterad längs en väg i en tätort omfattas normalt av biotopskyddsbestämmelserna om den inte är belägen i omedelbar anslutning till bebyggelse och det inte finns särskilda bestämmelser i en detaljplan som reglerar hur allén ska skötas och utvecklas, eller som på annat sätt begränsar skyddet. I detta fall står träden i gaturummet och de omfattas genom att de uppnått lagens definition av vuxna träd av skydd enligt generell biotopskydd enligt miljöbalken.

Arter som indikerar skyddsvärda trädmiljöer

En fridlyst naturvårdsart har påträffats i samband med trädkarteringen: mistel (*Viscum album*), se Figur 4. Mistel är Sveriges enda trädlevande parasit. Den är ovanlig och förekommer huvudsakligen på lönn och lind i Mälardalen och i östra Småland. Mistel är fridlyst enligt artskyddsförordningens 8 och 12 §, vilket innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växten, samt att ta bort eller skada frön eller andra delar.

Död ved ger liv

Död ved är en bristvara i dagens brukade skogslandskap, och en värdefull resurs och livsmiljö för många hotade och skyddsvärda arter.

Ett gammalt träd är ofta i viss mån både levande och dött. Det döda på trädet utgörs av vedblottade partier eller i form av döda grenar.

Om större trädstammar och grövre grenar tas ned i samband med projektet, bör dessa placeras i grupper på såväl soliga som skugga platser för att fungera för artgrupper med olika krav på sin livsmiljö.

Känslighet & skyddsåtgärder

De gamla trädens värden

Ju äldre ett träd blir, desto fler arter kan knytas till det. Med åldern uppstår nämligen olika strukturer som fungerar som livsmiljöer för en mångfald av arter. Gamla träd utvecklar ofta håligheter, stamskador med vedblottor och döda grenar som kan bli hemvist för flera organismer. Hålen kan börja med att en insekt gnager en gång, som efter flera insektsangrepp och med hjälp av nedbrytande svampar blir större och större. I dessa hål börjar bildningen av mulm (finfördelade, nedbrutna djur och växtdelar). Hålträden blir ett grottsystem i miniatyr där en myriad av organismer förekommer. Åtskilliga insekter och andra leddjur är speciellt anpassade för den unika miljön, och flera är rödlistade.

Sammanfattat kan sägas att ju äldre träd tillåts bli, desto fler skrymslen och vrår får de. Skrymslena blir mikrohabitat och hem för många organismer att vistas i. Eftersom gamla träd generellt sett är en bristvara i dagens skogar är många arter knutna till dessa strukturer hotade.

Känslighet

För samtliga naturtyper gäller att ju högre naturvärde, desto känsligare miljö. Trädens ålder kan ge en indikation på områdets kontinuitet, och därmed hur höga naturvärdena är. Särskilt värden som är knutna till gamla träd och skogsmiljöer med lång kontinuitet går som regel inte att återskapa eller kompensera för och bör därmed inte bebyggas. Dessa miljöer är mycket känsliga för ingrepp och uppkommen skada på naturvärdena bedöms vara irreversibel.

Naturvärden kopplade till träd är sammanfattningsvis känsliga för följande:

- **Avverkning.** Exploatering där skyddsvärda träd avverkas. Gamla träd och så kallade ersättningsträd till dessa måste finnas kontinuerligt inom områdena för att naturvärdena ska bestå.
- **Bortforsling av substrat.** Död ved, både i form av liggande stockar och torrakor i olika förmultningsstadier utgör substrat (livsmiljöer) för en mångfald av arter. Avlägsnas substratet avlägsnas även möjligheterna för arterna att existera.
- **Skuggning.** Gamla, solbelysta träd är känsliga för bebyggelse intill träden om bebyggelsen skuggar dessa. Flera rödlistade arter kräver solbelysta träd som livsmiljö.
- **Påverkan på rotsystem.** Träds rotsystem kan ta skada av bebyggelse som anläggs alldeles för nära intill träden.
- **Stamskador.** Mekanisk skada på stammar i samband med anläggningsarbeten kan leda till minskad vitalitet och eventuell död för träden.

Skyddsåtgärder

För att bevara ekologiska värden kopplat till träd i området är det särskilt viktigt att alla träd i värdeklass 1 och 2 skyddas från exploatering. Om särskilt skyddsvärda träd ändå måste tas ned så ska samråd ske med länsstyrelsen (12 kapitlet miljöbalken). Särskild hänsyn bör även tas till träd i värdeklass 3, då dessa är träd som inom en snar framtid kan komma att utveckla höga naturvärden.

Nedan redovisas Ekologigruppens förslag till skyddsåtgärder som bör vidtas för att skydda värden knutna till träden.

Planering och skydd av träd i alla skeden

Noggrann planering och hantering av ekologiskt skyddsvärda träd bör ingå i detaljplanering, projektering och byggledning. Särskilt viktigt är att bevaka hur höjdsättning av vägar, anläggningar och kvartersmark i sin tur kan påverka möjligheten att bevara träd på plats, genom schakt och slänter som kan ge indirekt påverkan. Även skuggande huskroppar kan påverka tidigare solbelysta träd negativt.

För särskilt skyddsvärda träd bör ekolog eller arborist med expertkunskap om träd och deras rotsystem finnas med i samtliga skeden. Specifika planer för hantering och skötsel av enskilda ekologiskt betydelsefulla träd kan behöva tas fram. Vitesbelopp ska alltid sättas på träd som ska skyddas, vilket ska framkomma tydligt i bygghandlingar så att alla involverade har tillgång till denna information (Österberg & Stål 2018).

Garantera goda växtbetingelser

De träd som bedöms kunna bevaras i området ska kunna garanteras sådana växtbetingelser att de inte riskerar att få avsevärt förkortad livslängd eller riskerar bli en säkerhetsrisk för personer eller egendom. Ett sätt att garantera goda växtbetingelser för träden är genom att skapa ett trädskyddsområde för varje träd eller trädgrupp som bestämmer omfånget av avspärningar kring träden (Östberg & Stål 2018). Syftet med trädskyddsområden är att säkerställa att jordkompaktering eller annan negativ påverkan på rötter och stam uteblir. För att undvika skador i trädkronan, orsakade av bland annat höga fordon och kranar, kan beskärning göras innan arbetets start.

För att upprätta trädskyddsområden behöver trädens rotutbredning säkerställas, vilket görs genom provgrävning eller utifrån följande generella rekommendationer (hämtade från Österbergs och Ståls *Standard för skyddande av träd* från 2018):

- Träd upp till 20 cm i stamdiameter mätt på 1,3 meters höjd ska ha ett skyddsavstånd på minst 5 meters radie mätt från stammens mitt.
- Träd 21–65 cm i stamdiameter mätt på 1,3 meters höjd ska ha ett skyddsavstånd på minst 10 meters radie mätt från stammens mitt.
- Träd 66–100 cm i stamdiameter mätt på 1,3 meters höjd ska ha ett skyddsavstånd på minst 15 meters radie mätt från stammens mitt.

- Träd över 100 cm i stamdiameter mätt på 1,3 meters höjd ska ha ett skyddsavstånd på minst 15 multiplicerat med stamdiametern.

För att vidare garantera goda växtbetingelser bör förutsättningar för infiltration av regnvatten och kontinuerlig tillförsel av organiskt material ner i marken säkerställas i närheten av trädet. Byggnader som medför skuggning av träd ska undvikas då förändrade ljusförhållanden kan påverka trädets vitalitet, liksom de arter som nyttjar trädet som livsmiljö, negativt.

Överväg flytt av träd framför avverkning

Om bevarande av träd på befintlig plats inte är förenligt med planerad utveckling bör flytt av träd övervägas framför avverkning. Detta eftersom träd utvecklar ekologiska värden och ekosystemtjänster ju äldre det tillåts bli. Flytt av träd ska godkännas av person med grön kompetens (dvs. personer som har dokumenterad utbildning och/eller certifiering i trädvård, exempelvis arborister, landskapsingenjörer, landskapsarkitekter och trädgårdsingenjörer) (Öberg & Stål 2018). Ett separat flyttprogram bör då tas fram, vilken ska inkludera markundersökning, tillgänglighet för transporter av trädet, skötsel före och efter flytten samt återställande av platsen (ibid).

Kompensationsåtgärder

Generellt kan sägas att yngre träd och områden med lägre naturvärden är enklare att återskapa. Här kan ekologisk kompensation appliceras genom att nya, likartade naturmiljöer ersätter de som oundvikligen inte kan bevaras i eller i nära anslutning till det aktuella området. För att bedöma vilka kompensationsåtgärder som skulle vara aktuella inom utredningsområdet behöver bedömningar först göras angående vilka träd som inte kan bevaras. Därefter bör en kompensationsplan för träden tas fram. Generellt handlar det om att plantera nya ädellövträd på strategiska platser som på sikt kan få utvecklas till värdefulla träd i landskapet.

Vid påverkan på alléträd

I det fall alléträd påverkas bör följande checklista användas inför avverkning och plantering av nya träd i en allé:

- Analysera vilka träd som behöver tas ned.
- Vilka träd kan omskapas till högstubbar istället för att tas ned?
- Vilka träd ska stå kvar (minst fem träd bör bevaras)?
- Hur många nya träd ska planteras?
- Vilken eller vilka trädarter ska planteras? Återplantering bör normalt ske med lövträd av inhemska arter som redan finns i allén, det vill säga parklind, och helst med lokala sorter av arter som naturligt förekommer i trakten. Det är en fördel om trädsorter som är beprövade avseende ändamål, hårdighet och uthållighet kan användas.
- Var ska de nya träden planteras?
- När ska de nya träden senast ha planterats?

- För att öka chansen för träden att ta sig bra bör trädplantorna vara minst 10-12 cm i omkrets, men helst mer än 18-20 cm i omkrets.
- Storleken på växtbädden bör vara minst 10-12 kvadratmeter i mer urbana miljöer där utrymmet kan vara begränsat.
- Skötsel av de nyplanterade träden bör säkerställas under minst fem år. Bevattningspåsar under det första året bör ingå, och om det behövs även under det andra året efter planteringen.
- Några av de nedtagna stammarna bör placeras som en faunadepå på lämplig solbelyst plats.
- Ansök om dispens hos länsstyrelsen. Detta bör göras i god tid innan åtgärden genomförs (handläggningstiden ligger för närvarande på 6 månader 2023 Stockholm).

Referenser

Tryckta källor

Naturvårdsverket. 2020. Inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Version 1:3,2020-11-19.

Östberg, J., och Örjan Stål. 2018. Standard för skyddande av träd vid byggnation 2.0. Rapport 2018:02 Sveriges lantbruksuniversitet Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap.

Digitala källor

Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd – mål och åtgärder 2012-2016. Rapport 6496. Tillgänglig online: <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/6400/978-91-620-6496-9.pdf> [Hämtad 2023-04-11]

Naturvårdsverket. 2014. Allé - Beskrivning och vägledning för biotopen Allé i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Tillgänglig online: <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/skyddad-natur/biotopskyddsomraden/01-alle-2014-04-15.pdf> [Hämtad 2023-04-11]

Naturvårdsverket. 2023. Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärt träd. Tillgänglig online: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/samhallsplanering/samrad-om-atgarder-pa-sarskilt-skyddsvarda-trad> [Hämtad 2023-04-14]